

**Календарно-
тематичне
планування
із зарубіжної літератури
у 8-х класах
на 2022-2023
навчальний рік**

Програма

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 6–9 класи

Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698)

Підручник

Мілянська Н.Р. Зарубіжна література: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів – Тернопіль: Астон, 2016

Розвиток мовлення - 4 год.

Позакласне читання - 4 год.

Контрольні роботи - 6 год.

№	Зміст	К-сть уроків	Дата	Факт. провед.
I.	Вступ	2		
1.	Література і культура. Роди літератури (епос, лірика, драма), їхні характерні ознаки.	1		
2.	Літературний процес. Основні літературні епохи, напрями, течії, специфіка їхнього розвитку в різних країнах.	1		
II.	Священні книги людства як пам'ятки культури і джерело літератури	6		
3.	Загальнокультурне значення священних книг народів світу, найвідоміші з них. Священні книги як вихідна основа світових релігій, етичних уявлень, мистецтва різних народів. Веди як пам'ятка індоєвропейської словесності II-I тис. до н. е. Образи ведійської міфології.	1		
4.	Космогонічні міфи Вед . ТЛ: поглиблення поняття про міф, міфологічний образ.	1		
5.	Біблія. Старий Заповіт. Новий Заповіт. Біблія як основа двох релігій – юдейської і християнської. Зв'язок Біблії з історією і міфологією. Структура Біблії, її складники.	1		
6.	Ключові ідеї та образи Старого і Нового Заповітів. Аналіз розділів «Створення світу», «Кайн і Авель», «Десять заповідей».	1		
7.	Морально-філософський зміст біблійних сюжетів і образів. Новий Заповіт. Євангеліє – 2-3 розділи.	1		

8.	Коран – головна книга ісламу. Побудова Корану, охоплення в ньому різних сфер людського життя.	1		
9.	Контрольна робота № 1. Священні книги людства як пам'ятки культури і джерело літератури (Тест).	1		
III.	Античність	12		
10.	Поняття про античність , її хронологічні межі. Основні етапи, роди і жанри античної літератури. Специфіка розвитку літератури в Давній Греції і в Давньому Римі. Концепція людини і світу в античній літературі.	1		
11.	Давньогрецька міфологія. Основні цикли давньогрецьких міфів. Міфологічна основа героїчного епосу. Відображення історичних подій у міфах троянського циклу. Аналіз міфів «Троя» , «Паріс викрадає Єлену» , «Облога Трої» .	1		
12.	Аналіз міфів «Смерть Ахілла» , «Троянський кінь» . Ключові образи циклу, їхній гуманістичний зміст. Міфологічні символи.	1		
13.	Гомер. «Іліада». «Двобій Ахілла і Гектора», «Пріам у Ахілла» . Гомер та його значення в історії розвитку європейських літератур. Міфологічна основа гомерівського епосу. <i>ТЛ: героїчний епос, гекзаметр.</i>	1		
14.	РМ № 1. Образи Ахілла і Гектора. Порівняльна характеристика персонажів. Гуманістичний зміст «Іліади». Катарсис.	1		

15.	Особливості розвитку і види лірики в Давній Греції. Тіртеї. «Добре вмирати тому...» . Ідея захисту рідної країни в елегії. Античний ідеал героя. Авторська позиція. <i>ТЛ: елегія.</i>	1		
16.	Сапфо. «До Афродіти» («Барвношатна владарко, Афродіто...»). Звернення у вірші до Афродіти – богині кохання. Образ ліричної героїні, глибина її почуттів і переживань.	1		
17.	Давньогрецький театр, його характерні особливості, роль в античному суспільстві. Основні жанри давньогрецької драми – трагедія і комедія. Есхіл. «Прометей закутий» . <i>ТЛ: трагедія.</i>	1		
18.	Значення творчості Есхіла для розвитку європейської драми і театру. Утілення міфу про Прометея у трагедії «Прометей закутий» . Основний конфлікт трагедії. «Дари» Прометея людству. Ідеї служіння, самопожертви, свободи.	1		
19.	Публій Вергілій Марон. «Енеїда» . Зв'язок твору з гомерівським епосом, міфологією. Ідея громадського служіння, утвердження величі держави.	1		
20.	Публій Вергілій Марон. «Енеїда» . Образ Енея та його значення в композиції твору.	1		
21.	Квінт Гораций Флакк. «До Мельпомени» («Мій пам'ятник стоїть...»). Тема мистецтва і призначення митця у творі. Пам'ятник як символ вічності поезії. Розуміння автором значення свого доробку.	1		

22.	Публій Овідій Назон. «Сумні елегії» («Життя поета» (IV, 10)). Життя та творчість поета. Міфологічний і філософський зміст поеми «Метаморфози» . Конфлікт митця з владою, трагедія вигнання і сум за батьківщиною у «Сумних елегіях». Образ відторгненого поета. Любов до вітчизни як провідна ідея твору.	1		
23.	РМ № 2. Вплив античності на розвиток світової літератури й культури. Античні образи й мотиви у творчості письменників різних часів і народів. (Проектна робота).	1		
24.	Контрольна робота № 2. Античність (вір).	1		
IV.	Середньовіччя	5		
25.	Середньовіччя як доба, її хронологічні межі й специфічні ознаки в історії європейських і східних літератур. Особливості розвитку китайської лірики епохи Тан. Лі Бо. «Печаль на яшмовому ганку», «Призахідне сонце навіює думки про гори», «Сосна біля південної галереї» . Основні теми і мотиви лірики митця. Вплив даосизму на його світогляд. Своєрідність пейзажів Лі Бо, утілення в них краси природи і духовного життя.	1		
26.	Ду Фу. «Пісня про хліб і шовк», «Весняний краєвид», «Подорожуючи, вночі описую почуття» . Зв'язок поезії Ду Фу з історичною реальністю. Вплив конфуціанства на його світогляд. Національні образи, символи в ліриці митця. Образ ліричного героя, його	1		

	сприйняття життя і природи, почуття, мрії, ідеали, дума про батьківщину.			
27.	Золота доба персько-таджицької лірики, її характерні особливості, видатні представники. Омар Хайям . Рубаї. Лаконізм і місткість жанру рубаї. Основні теми й мотиви творчості Омара Хайяма. <i>ТЛ: рубаї.</i>	1		
28.	Література середньовічної Європи: основні тенденції та жанрово-тематичне розмаїття. «Пісня про Роланда» . Історична основа твору й поетичне переосмислення в ньому реальних подій. Патріотичні ідеї, образна система (Роланд, Ганелон, Карл та ін.). Елементи фольклору. Особливості поетичної мови твору. <i>ТЛ: поглиблення понять про героїчний епос.</i>	1		
29.	Аліг'єрі Данте. Сонет 11 («В своїх очах вона несе кохання...») . Данте як ключова постать італійського Середньовіччя і переходу до Відродження. Загальна характеристика його творчості. Утілення в сонеті 11 Данте краси високого почуття кохання. <i>ТЛ: сонет.</i>	1		
30.	Контрольна робота № 3. Середньовіччя. (Розгорнуті відповіді на питання).	1		
31.	Позакласне читання. Ш. Руставелі. «Витязь у тигровій шкурі». Ідеї добра, дружби і справедливості в поемі.	1		
32.	Позакласне читання. Шведер О. Г. «Сни шовкопряда»	1		

V.	Відродження	12		
33.	Епоха Відродження в Європі. Гуманізм. Культ античності. Характерні риси ренесансної культури і літератури.	1		
34.	Франческо Петрарка. Сонети № 61, 132. Історія кохання в сонетах Ф. Петрарки.	1		
35.	Франческо Петрарка. Сонети № 61, 132. Образ ліричного героя та героїні. Втілення гуманістичних ідеалів у поезії митця. Структура сонетів Ф. Петрарки.	1		
36.	Вільям Шекспір. Сонети № 66, 116, 130. Виняткова роль В. Шекспіра в розвитку англійської національної літератури і світового мистецтва. Основні теми сонетів В. Шекспіра – кохання до Смаглявої леді, дружба. Відображення внутрішнього світу ренесансної людини.	1		
37.	Трагедія «Ромео і Джульєтта» Шекспіра. Історія створення. Конфлікт справжнього почуття і забобонів.	1		
38.	Шекспір. «Ромео і Джульєтта». Оспівування чистого пристрасного кохання Ромео і Джульєтти, вплив кохання на людську особистість (зміни в характерах головних героїв, їхня еволюція).	1		
39.	Шекспір. «Ромео і Джульєтта». Проблема життя і смерті. Трагування фіналу.	1		
40.	Шекспір. «Ромео і Джульєтта». Гуманістична цінність трагедії В. Шекспіра, її популярність серед різних поколінь.	1		

41.	Мігель де Сервантес Сааведра. «Дон Кіхот» I частина. Історія створення роману, його зв'язок із лицарськими романами, пародійний характер. Особливості сюжету і композиції твору.	1		
42.	Сервантес. «Дон Кіхот». Конфлікт високих прагнень Дон Кіхота і буденної дійсності, неможливості реалізації ідеалів героя.	1		
43.	РМ № 3. Дон Кіхот і Санчо Панса – парні образи, у яких утілено високу мрію і прагматизм. «Донкіхотство».	1		
44.	Сервантес. «Дон Кіхот». Синтез різних жанрових ознак у романі. Широта філософського змісту твору, можливість його різних тлумачень. Популярність вічних образів. <i>ТЛ: поглиблення поняття про вічний образ.</i>	1		
45.	Контрольна робота № 4. Відродження (тест)	1		
VI.	Бароко і класицизм	6		
46.	Бароко як доба і художній напрям у європейській літературі й мистецтві. Видатні представники європейського бароко та їхні здобутки (огляд). Із лірики європейського бароко. Луїс де Гонгора-і-Арготе «Галерник».	1		
47.	Луїс де Гонгора-і-Арготе. «Галерник». Утілення у вірші провідних тем барокової літератури: людина і Доля, блукання людини у Всесвіті, залежність від вищих сил, драматизм духовного життя. Символіка твору. Образ ліричного героя.	1		

48.	Історичні умови, філософське та естетичні підґрунтя класицизму. Характерні ознаки класицизму як художнього напрямку. Мольєр. «Міщанин-шляхтич». Мольєр – майстер класицистичної комедії. ТЛ: комедія, сатира, сарказм.	1		
49.	Художнє новаторство Мольєра у драматургії, вплив його відкриттів на світове театральне мистецтво. Історія створення комедії «Міщанин-шляхтич».	1		
50.	Мольєр. «Міщанин-шляхтич». Тематика і проблематика твору, його загальнолюдське значення.	1		
51.	Мольєр. «Міщанин-шляхтич». Основні образи комедії. Засоби комічного (гумор, іронія, сатира, сарказм).	1		
52.	Позакласне читання. Мольєр. «Тартюф».	1		
53.	Контрольна робота № 5. Бароко і класицизм (Розгорнуті відповіді на питання).	1		
VII	Література ХХ-ХХІ ст. У пошуках себе і високого польоту	9		
54.	Антуан де Сент-Екзюпері. «Маленький принц». Людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі.	1		
55.	Антуан де Сент-Екзюпері. «Маленький принц». Філософський зміст твору.	1		
56. 57.	Антуан де Сент-Екзюпері. «Маленький принц». Художні образи.	2		

58.	Річард Бах. «Чайка Джонатан Лівінгстон». Сюжет твору Р. Баха як філософська метафора людського буття.	1		
59.	Річард Бах. «Чайка Джонатан Лівінгстон». Алегоричні образи повісті. Утілення прагнення до високої мети в образі чайки Джонатана. <i>ТЛ: поглиблення понять про метафору, алегорію.</i>	1		
60.	Річард Бах. «Чайка Джонатан Лівінгстон». Художній конфлікт і можливість його подолання. Ознаки притчі у творі. <i>ТЛ: притча.</i>	1		
61.	Барбара Космовська. «Буба», «Буба: мертвий сезон». Художній світ Космовської. Батьки – діти, діди – онуки. Сімейні цінності у творі.	2		
62.				
63.	Барбара Космовська. «Буба», «Буба: мертвий сезон». Ідея поваги й любові до людини.	2		
64.				
65.	РМ № 4. Творча робота (есе, лист письменнику, фанфік, створення буклету) на основі творів сучасної літератури.	1		
66.	Контрольна робота № 6. Література ХХ-ХХІ століть. У пошуках себе і високого польоту (вір)	1		
67.	Позакласне читання. Гордер Ю. «Світ Софії»	1		
68.	Повторення вивченого матеріалу.	1		

Напам'ять

1. Омар Хайям (2-3 рубаї за вибором учня)
2. Ф. Петрарка. (Сонет за вибором учнів)
3. В. Шекспір. (Сонет за вибором учнів)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів

Предметні компетенції	Ключові компетенції
Вступ	
<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> • розрізняє поняття «культура» і «література»; • розуміє поняття «літературний процес»; • називає основні епохи (періоди) літературного процесу в різних країнах; • характеризує поняття «літературний напрям», «літературна течія», розрізняє їх (як ціле та часткове); • дає визначення понять «рід літератури», «епос», «лірика», «драма», називає їхні характерні ознаки, демонструє прикладами з прочитаних творів. 	<p>Учень (учениця):</p> <p>усвідомлює розмаїття культур різних країн, місце української літератури у світовому історико-літературному процесі (НЛ-2).</p>
Священні книги людства як пам'ятки культури і джерело літератури	
<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> • називає найвідоміші священні книги людства, розуміє їхнє значення для розвитку світових релігій, культури, мистецтва; • розповідає про походження та побудову Вед, Біблії, Корану; • називає основні міфи (їхні різновиди) священних книг – Вед, Біблії, Корану; • переказує окремі міфологічні сюжети передбачені програмою), розкриває їхній морально-філософський зміст; • характеризує міфологічні образи, символи, що трапляються в сюжетах священних книг; • виявляє гуманістичні цінності, утілені у священних книгах людства; • пояснює окремі вислови зі священних книг; • порівнює священні книги людства як пам'ятки культури – Біблію і Коран, виявляє схожість і відмінності між ними; • називає 1-2 твори українських і зарубіжних письменників, які зверталися до образів, сюжетів, мотивів священних книг; • розкриває особливості відображення сюжетів і образів священних книг у творах світового мистецтва – живопис, музика, кіно та ін. (1-2 твори за вибором); • називає визначні пам'ятки християнства та ісламу в Україні й за кордоном, виявляє в них 	<p>Учень (учениця):</p> <p>обґрунтовує взаємозв'язок людини з природою (НЛ-1); розуміє спільні для різних народів морально-етичні принципи, розрізняє поняття добра і зла (НЛ-2).</p>

особливості культури, утілення ідей, сюжетів і образів священних книг.

Античність

Учень (учениця):

- *знає* загальні особливості розвитку античної літератури;
- *називає* видатних представників античної літератури, їхній внесок в історію світової культури;
- *розкриває* концепцію людини і світу в античній літературі та її втілення у прочитаних творах;
- *називає* основні цикли давньогрецьких міфів (троянський, фіванський, про аргонавтів), їхні ключові міфологічні образи і сюжети;
- *переказує та інтерпретує* сюжети троянських міфів, передбачених програмою;
- *характеризує* центральні міфологічні образи й символи троянського циклу;
- *розкриває* специфіку втілення міфологічних образів і сюжетів у творах античних авторів;
- *знає* визначення понять «героїчний епос», «елегія», «ода», «трагедія», їхні характерні ознаки, які *виявляє* у прочитаних текстах;
- *знає* визначення поняття «віршовий розмір», *виявляє* гекзаметр і пентаметр у прочитаних творах;
- *аналізує* вірші поетів з акцентом на розкриття античних ідеалів, авторської позиції;
- *знає* загальні особливості розвитку лірики, епосу і драми в добу античності;
- *розкриває* художні конфлікти в прочитаних творах; характеризує образи Ахілла, Гектора («Іліада» Гомера), Прометей («Прометей закутий» Есхіла), Енея («Енеїда» Вергілія);
- *установлює* схожість і відмінності міфологічних образів та їхнім утіленням у літературних творах (на прикладі прочитаних текстів);
- *розкриває* специфіку втілення вічних образів античності в зарубіжній і українській літературі, у творах світового мистецтва (на прикладі 1-2 творів за вибором);
- *називає* імена відомих українських перекладачів творів античності, висловлює судження про їхній внесок у розвиток української культури, прилученні українства до світових вершин.

Учень (учениця):

усвідомлює війну як катастрофу, розуміє необхідність гармонійного співіснування людини і природи (НЛ-1); наводить приклади героїзму та самопожертви заради захисту рідної землі, шанує сімейні традиції, усвідомлює взаємозв'язок між ухваленим рішенням та його наслідками (НЛ-2); висловлює судження про цінність життя, гармонійну красу людини (НЛ-3); усвідомлює підступність стратегії завойовників (НЛ-4).

Середньовіччя

Учень (учениця):

- *знає* і пояснює хронологічні межі доби Середньовіччя, основні ознаки й тенденції розвитку середньовічних літератур Заходу і Сходу;

Учень (учениця):

цінує красу природи, сприймає людину як

- називає видатних представників середньовічної літератури Заходу і Сходу, визначає їхній внесок у розвиток світової культури;
- характеризує історичний і культурний контекст розвитку середньовічних літератур; розповідає про основні віхи життя й творчості письменників (твори яких передбачені для текстуального вивчення), про їхню роль у розвитку національних літератур;
- показує вплив релігії, філософії на художню літературу на прикладі прочитаних текстів;
- знає ключові періоди й жанри середньовічної літератури на Заході та Сході;
- дає визначення жанрів «героїчний епос» (середньовічний), «рубай», «сонет», виділяє їхні жанрові ознаки у прочитаних творах;
- виявляє основні теми й мотиви в ліриці митців;
- визначає символи та їхній прихований зміст у творах поетів;
- характеризує образ ліричного героя у текстах, рекомендованих програмою;
- знає історичну основу «Пісні про Роланда» та особливості її художнього втілення у творі;
- переказує, аналізує й інтерпретує окремі частини (епізоди) «Пісні про Роланда»;
- характеризує образи персонажів «Пісні про Роланда» (Роланд, Карл, Ганелон), визначає засоби їхнього художнього зображення (на прикладі уривків із тексту);
- висловлює власне ставлення до персонажів та їхніх вчинків;
- порівнює художні образи персонажів «Пісні про Роланда» (Роланд – Ганелон, Карл – Ганелон);
- виявляє риси фольклору в «Пісні про Роланда»: символи, повтори, постійні епітети, метафори тощо (на прикладі уривків із тексту за вибором учня);
- зіставляє образи ліричних героїв у східній поезії (Лі Бо, Ду Фу, Омар Хайям);
- виявляє актуальний зміст середньовічних творів, вічність порушених у них проблем;
- знає українських перекладачів середньовічних творів;
- виявляє особливості художньої мови творів митців (в українських перекладах).

частку навколишнього світу (НЛ-1);
 усвідомлює вплив історичних подій на долю людини, висловлює судження щодо активної громадянської позиції (НЛ-2);
 розуміє вплив позитивного мислення на відновлення душевної рівноваги (НЛ-3).

Відродження

Учень (учениця):

• знає хронологічні межі Відродження, особливості світоглядного перевороту того часу, історичний і культурний контекст, роль античності в розвитку

Учень (учениця):

• виявляє повагу до людини, усвідомлює

літератури;

- визначає риси гуманізму в літературних творах доби Відродження;
- розповідає про ключові віхи життя й творчості митців, розкриває їхній внесок в історію національних літератур і світової культури;
- дає визначення поняття «сонет», виявляє особливості його структури у творах Ф. Петрарки і В. Шекспіра;
- визначає провідні теми, мотиви в ліричних творах письменників (сонетах), розкриває специфіку художнього втілення високого почуття кохання;
- характеризує образ ліричного героя в сонетах Ф. Петрарки, В. Шекспіра;
- зставляє образи героїнь у сонетах митців;
- порівнює оригінали й художні переклади сонетів В. Шекспіра (за умови володіння англійською мовою);
- розкриває загальнолюдський зміст вічних образів ренесансних творів (Ромео і Джульєтта, Дон Кіхот і Санчо Панса);
- виявляє жанрові особливості творів («Ромео і Джульєтта», «Дон Кіхот»);
- аналізує ліричні твори (цілісно), драматичні і прозові твори (в окремих частинах і цілісно), виявляє в них морально-філософські проблеми, засоби художньої виразності;
- розкриває особливості художньої мови творів (в оригіналах і перекладах), наводить відповідні приклади, цитати;
- знає про втілення сюжетів, образів, мотивів ренесансної літератури у світовому мистецтві (1-2 твори за вибором);
- називає відомих українських перекладачів творів доби Відродження;
- виявляє окремі особливості відтворення перекладачем тексту оригіналу засобами української мови (за умови володіння іноземною мовою).

роль кохання і дружби, засуджує розбрат між людьми, розуміє гуманістичні ідеали (НЛ-2);

- цінує людське життя (НЛ-3);
- висловлює думку щодо необхідності виявлення ініціативи для досягнення мети, критично оцінює засоби досягнення поставленої мети (НЛ-4).

Бароко і класицизм

Учень (учениця):

- визначає провідні ознаки бароко як художнього напрямку;
- розкриває специфіку барокового світосприйняття у прочитаних творах;
- виявляє у поетичному тексті провідні теми, ідеї, символи бароко, розкриває їхній філософський зміст;

Учень (учениця):

- розрізняє істинні та фальшиві цінності, розуміє необхідність шанобливого ставлення до людини

- аналізує образ ліричного героя вірша, виявляє засоби його створення (монолог, риторичні питання, заглиблення у внутрішній світ, епітети, метафори та ін.), наводить відповідні цитати;
- розповідає про чинники формування класицизму як літературного напрямку (історичні, філософські, естетичні);
- називає основні ознаки класицизму, демонструє їх на прикладі комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич», а також на прикладі творів (1-2 за вибором) класицистичного мистецтва (живопису, архітектури та ін.);
- дає визначення поняття «комедія», відрізняє від поняття «трагедія» (що вивчалось раніше); виявляє ознаки комедії у творі Мольєра «Міщанин-шляхтич»;
- називає основні теми і проблеми в комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич»;
- характеризує персонажів комедії «Міщанин-шляхтич» (окремо і в порівнянні);
- дає визначення понять «сатира», «сарказм», знаходить приклади сатири й сарказму та інших видів комічного (гумор, іронія), установлює їхню роль у тексті;
- розкриває сутність морального уроку, утіленого митцем засобами комедії;
- виявляє зв'язок комедії Мольєра з народним мистецтвом.

незалежно від її соціального стану (НЛ-2);

- усвідомлює важливість здорового глузду (НЛ-3);
- висловлює критичне судження щодо різних моделей поведінки людини (НЛ-4).

Література ХХ–ХХІ ст. У пошуках себе і високого польоту

Учень (учениця):

- виявляє актуальність порушених письменниками тем і проблем;
- розкриває особливості сюжету і композиції творів, їхні жанрові ознаки;
- характеризує головних персонажів твору, визначає засоби їхнього створення у тексті;
- називає жанрові ознаки прочитаних творів;
- знаходить у прочитаних творах символи та розкриває їхній зміст;
- зіставляє персонажів творів;
- розповідає про свої улюблені книжки, пояснює свій вибір, визначає їхні художні ознаки.

Учень (учениця):

- висловлює особисте ставлення до проблем навколишнього середовища (НЛ-1);
- розуміє особисту відповідальність перед людьми; усвідомлює право на свободу вибору (НЛ-2);
- відповідально ставиться до власного здоров'я, цінує життя (НЛ-3);
- критично осмислює методи досягнення мети; усвідомлює важливість креативних рішень для самореалізації (НЛ-4).